

SEZONSKO PREMIKANJE URE

GEOGRAFIJA
RAZISKOVALNA NALOGA

PIA FILIPIČ, EVA JERIN CANKAR
8. RAZRED

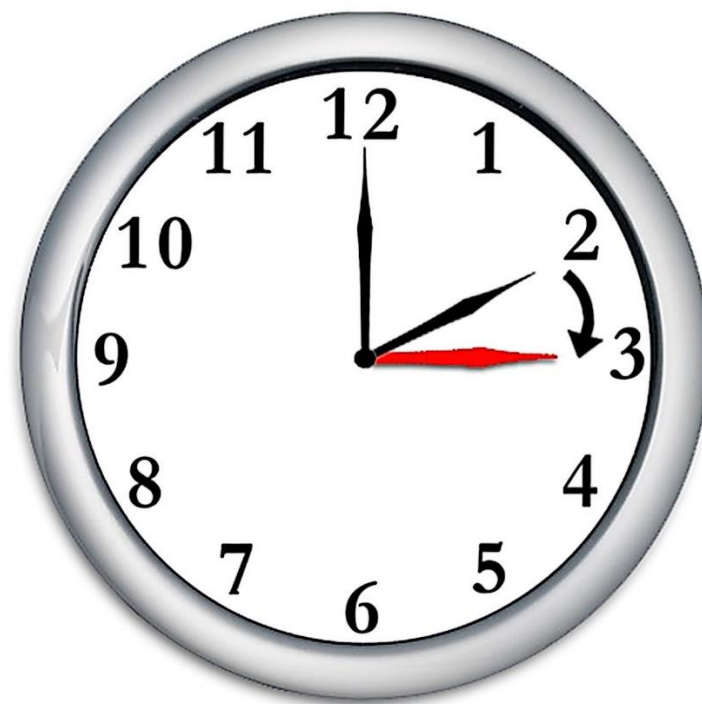
MENTORICA: URŠKA DEŽMAN

ŠOLSKO LETO: 2019/2020

OŠ RIHARDA JAKOPIČA
LJUBLJANA

SEZONSKO PREMIKANJE URE

GEOGRAFIJA
RAZISKOVALNA NALOGA

8. RAZRED

ŠOLSKO LETO: 2019/2020

KAZALO

POVZETEK	5
ZAHVALA.....	6
1 UVOD	7
2 TEORETIČNI DEL.....	8
2.1 ZAČETKI MERJENJA ČASA	8
2.2 PRVA OMEMBA SEZONKEGA PREMIKA URE.....	8
2.3 SONČNO OBSEVANJE EVROPSKIH DRŽAV	10
2.4 ZGODOVINA ČASOVNIH PASOV	12
2.5 ČASOVNI PASOVI DANES	13
2.6 IZVOR POLETNEGA ČASA	15
2.7 POLETNI ALI ZIMSKI ČAS	15
2.8 DEJAVNOSTI EVROPSKE UNIJE V ZVEZI S SEZONSKIM PREMIKANJEM URE	16
2.9 SLOVENIJA IN SEZONSKO PREMIKANJE URE.....	17
3 RAZISKOVALNI DEL	19
3.1 OPREDELITEV PROBLEMA.....	19
3.2 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE	19
3.3 HIPOTEZE	19
3.4 OPIS RAZISKOVALNIH METOD	19
3.5 NAČRT RAZISKOVANJA	20
3.6 POTEK IN POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV	20
3.7 POSTOPEK OBDELAVE PODATKOV	20
4 REZULTATI RAZISKAV	21
4.1 SPOL ANKETIRANCEV.....	21
4.2 STATUS ANKETIRANCEV	21
4.3 IZKUŠNJA S SEZONSKIM PREMIKANJEM URE	22
4.4 POMEMBOST SEZONKEGA PREMIKANJA URE	23
4.5 POZABLIJANJE NA PREMIK URE	23
4.6 UVEDBA SEZONKEGA PREMIKANJA URE	24
4.7 TEŽAVE OB SEZONSKEM PREMIKANJU URE	25
4.8 ODPRAVITI ALI OHRANITI SEZONSKO PREMIKANJE URE.....	26
4.9 LJUBŠI ČAS	26
4.10 HIPOTEZE	27
5 INTERVJU	28

6	RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK	32
7	PRILOGA: ANKETA	33
8	VIRI	34

KAZALO SLIK

Slika 1: Benjamin Franklin	9
Slika 2: Rezultati anket v državah EU glede zimskega in poletnega časa, ki jih je izvedla evropska komisija, 12. 9. 2020.....	10
Slika 3: Prikaz zemeljskih časovnih pasov.....	14
Slika 4: Ga. Violeta Bulc in Pia.....	28

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Izberite spol.	21
Graf 2: Status.....	21
Graf 3: Kakšna je vaša izkušnja s sezonskim premikanjem ure zadnjo nedeljo v marcu in oktobru? ...	22
Graf 4: Kako pomembno se vam zdi premikanje ure? Ocenite od 1 (nepomembno) do 5 (zelo pomembno)?	23
Graf 5: Ste kdaj marca ali oktobra pozabili premakniti uro?.....	23
Graf 6: Zakaj se je uvedlo sezonsko premikanje ure?	24
Graf 7: Imate ob sezonskem premikanju ure kakšne težave?.....	25
Graf 8: Kaj je po vašem mnenju boljše?	26
Graf 9: Kateri čas naj uporabljamo, če bi ukinili sezonsko premikanje ure?.....	26

POVZETEK

Sezonsko premikanje ure so uvedli med 1. svetovno vojno sprva v Nemčiji in Avstriji in sicer zaradi varčevanja z energijo. Kmalu se je razširilo po celotni Evropi. Prvič ga je v šali omenil Benjamin Franklin, vendar ga nihče ni jemal resno. V Sloveniji smo ure prvič premaknili leta 1983. Za zdaj uporabljamo zimski in poletni čas, če pa se bo sezonsko premikanje ure ukinilo, si bo vsaka država izbrala, kateri čas bo uporabljala.

V raziskovalni nalogi sva želeli ugotoviti namen in uporabnost sezonskega premikanja ure ter koliko se ljudje zanimajo zanj in če se jim sploh zdi smiselno.

Intervjuvali sva bivšo komisarko za promet in infrastrukturo, ki meni, da sezonsko premikanje ure izgublja svoj namen.

Ključne besede: sezonsko premikanje ure, zimski čas, poletni čas.

ZAHVALA

Radi bi se zahvalili najini mentorici za vodenje in pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge. Prav tako tudi učiteljici slovenščine za lektoriranje.

Zahvaljujeva se tudi gospe Violeti Bulc, da si je vzela čas in odgovorila na najina vprašanja ter vsem, ki so rešili najino anketo.

Predvsem pa bi se zahvalili staršem, ki so naju podpirali med pisanjem raziskovalne naloge.

1 UVOD

Odkar smo uvedli sezonsko premikanje ur, je minilo že nekaj desetletij. V tem času se je naš način življenja, ki je res zelo prepleten z uporabo električne energije, spremenil. Zato so se zadnja leta začele pojavljati težnje po njegovi ukinitvi. Predvsem konec pomladi in poleti preteklega leta so bile razprave o tem zelo burne. Tudi Evropska komisija si je za pogovor o sezonskem premikanju ure vzela kar nekaj časa. V medijih smo lahko prebirali in poslušali številne članke, prispevke za in proti.

Tudi v naših družinah, v šoli, med prijatelji in sorodniki je beseda marsikdaj nanesla na to temo. Ker sva sami navajeni, da vsako leto zadnjo nedeljo v marcu in oktobru premikamo ure, se nama je v začetku zdelo prav nenavadno, o čem se sploh pogovarjajo. Ker naju je to začelo resno zanimati, sva se odločili, da izdelava raziskovalno nalogo o sezonskem premikanju ure. Zanima naju, zakaj uro sploh premikamo, kakšen vpliv ima premikanje ure na človeka in kateri čas je večini ljudi bolj všeč.

Najprej je Evropska unija sprejela sklep, da se bo sezonsko premikanje ure ukinilo že lani, a so se po raznih posvetovanjih hitro premislili. Sedaj je nov termin: leto 2021.

Če bomo ukinili premikanje ure, kateri čas bomo imeli po tem? Poletni ali zimski? Ali imamo državljani sploh kaj besede?

CILJI

- Iz literature in spleta izvedeti čim več o zgodovini sezonskega premikanja ure, časovnih pasovih, vplivih na merjene časa in geografskih dejavnikih.
- Sestaviti anketo.
- Analizirati anketo.
- Intervjuvati osebo, ki je strokovnjak na področju premikanja ure.
- Zapisati lastno mnenje v povezavi s sezonskim premikanjem ure.

METODE DELA

- Iskanje literature in člankov.
- Izvesti intervju z osebo, povezano s sezonskim premikanjem ure.
- Anketiranje.

HIPOTEZE

- Večina ljudi ima raje poletni čas.
- Večina ljudi ne ve, zakaj so nekoč uvedli sezonsko premikanje ure.
- Večina ljudi ima težave ob sezonskem premikanju ure.
- Večini ljudi sezonsko premikanje ure ni všeč in bi ga zato odpravila.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 ZAČETKI MERJENJA ČASA

Svetloba je za človeka življenjskega pomena, saj pomembno vpliva na potek uravnavanja budnosti in spanja.

V prazgodovini so ljudje za določanje časa v dnevu uporabljali sonce. Ko je zjutraj vzhajalo, so vedeli, da se začne nov dan. Ko je bilo na najvišji točki na nebu, so po senci vedeli, da je opoldne in je čas za iskanje hrane. Ko je sonce pričelo zahajati in se je začelo temniti, so se odpravili v svoja bivališča, ker je bil čas za spanje.

Potreba po merjenju časa se je pojavila s prvo birokracijo, vero in trgovskimi aktivnostmi na Bližnjem vzhodu in v Severni Afriki. Med prvimi sta čas že merili majevska in egiptovska civilizacija. Uro so sprva prikazovali z obeliski in sončnimi urami, ki izvirajo iz starega Egipta in Babilona (prirejeno po: <https://www.tocnaura.si/zgodovina-ure-tocen-cas>, 14. 11. 2019, 11.57).

Četudi je prišlo do prve omembe sončne ure 752 let pred našim štetjem, za najstarejšo znano sončno uro velja ura iz 5000 let pred našim štetjem. Našli so jo v prehodni grobnici iz neolitika na arheološkem najdišču Knowth v dolini reke Boyne na Irskem (vir: Hart-Davis, 2013, Knjiga o merjenju časa, str. 87).

2.2 PRVA OMEMBA SEZONSKEGA PREMIKA URE

Benjamin Franklin je v drugi polovici 18. stoletja izračunal, da bi s premikanjem ure prihranili vosek, ki so ga takrat kot sveče uporabljali za razsvetljavo. Ker bi bilo s premikom ure zvečer dalj časa svetlo, bi manj svetili s svečami. Bilo bi manj požarov, ki so bili takrat zelo pogosti. Na cestah bi bilo ponoči manj kriminala, ker bi se kasneje stemnilo in bi bilo zunaj manj ljudi (prirejeno po: <https://www.dnevnik.si/1042481307>, 22. 11. 2019, 18.00). To idejo je Franklin, ki je veljal za znanstvenika, prvič omenil v eseju. Ker pa se je predloga domislil v šali, ga nihče ni jemal resno.

Slika 1: Benjamin Franklin

VIR:

https://www.google.com/search?q=benjamin+franklin&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj1qsKN2O7nAhVI3aQKHWVTDi8Q_AUoAXoECBcQAw&biw=1920&bih=937#imgsrc=DerueyNVJqTnYM.

DEFINICIJA DNEVA

Ljudje in skoraj vse živali vstajamo s soncem, živimo podnevi in spimo ponoči. Včasih ljudje niso merili časa, saj se jim to ni zdelo potrebno in so se ravnali po soncu. Dolžina dne jim je takrat narekovala ritem življenja. Z razvojem pa se je pojavila potreba po boljši organiziranosti in tako so ljudstva pričela deliti dan na več delov.

Kaj pravzaprav sploh je dan? Dan je čas med zaporednima poldnevoma, ko je sonce točno navpično na nebu. Traja 24 ur. Lažje bi bilo meriti čas med zaporednima sončnima zahodoma ali vzhodoma, ampak se ta časovni interval spreminja, saj se interval jeseni izven območja tropskega pasu podaljšuje, spomladi pa krajša. (vir: Hart-Davis, Knjiga o merjenju časa, 2013 str./92). Dan je tudi čas štiriindvajsetih ur, ki se začne ob polnoči in traja do polnoči. Vir: <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=dan>, 3. 3. 2020, 13.12.

Med dvema poldnevoma, to je med 12.00 prvega dne in 12.00 uro drugega dne, se čas prav tako spreminja. To se zgodi zato, ker je Zemljina krožnica v obliki elipse in ne v obliki popolnega

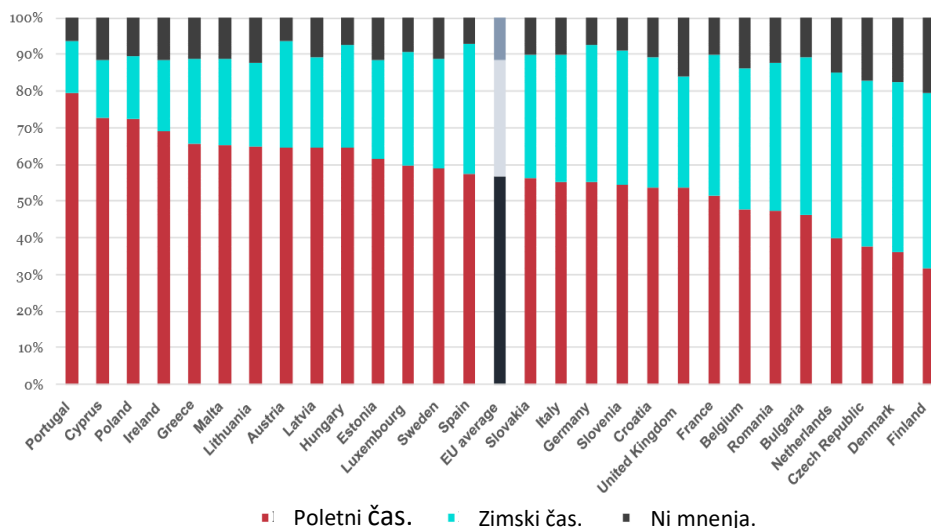
kroga. Zato se tudi dolžina dneva skozi leto spreminja, vendar za manj kot eno minuto. Z drugimi besedami to pomeni, da en dan oziroma en obrat Zemlje okrog svoje osi lahko traja na primer 23.59.30 ali 23.59.55 ali 24.00.20 in tako naprej. Zaradi lažjega organiziranja življenja na Zemlji je bilo potrebno določiti srednji zemeljski dan kot povprečno dolžino dneva ali kot 86.400 sekund. To se tehnično pravilno imenuje sončni dan. Pri tem je za osnovo vzet čas med dvema zaporednima trenutkoma, ko je sonce najvišje na nebu.

Astronomi časovni interval med dvema zaporednima opazovanjema določene zvezde nad glavo imenujejo zvezdni ali siderični dan. Ta dan je dolg natančno 23 ur, 56 minut in 4,1 sekunde in je za okoli 4 minute krajši od sončnega dne. Pred približno 620 milijoni leti so bili dnevi krajši in so trajali 22 ur, zato je imelo leto 400 dni. To je kar 34 oziroma 33 dni več kot v sedanjem letu.

Dolžina dneva se tudi med planeti razlikuje. Na Veneri je dan najdaljši. Traja kar 243 zemeljskih dni. Na Marsu je dolžina dneva 25 zemeljskih ur. Na Jupitru in Saturnu 10 ur, na Uranu 18 ur in na Neptunu 19 ur. Vsi zadnji štirje planeti imajo krajši dan kot je na Zemlji, ker se vrtijo mnogo hitreje kot Zemlja. Venera se vrti tako počasi, da je njen dan dvakrat daljši od zemeljskega leta. Vrti se v drugo smer kakor ostali planeti, zato na Veneri sonce vzhaja na zahodu in zahaja na vzhodu. (vir: Hart-Davis, Knjiga o merjenju časa, 2013, str. 92, 93).

2. 3 SONČNO OBSEVANJE EVROPSKIH DRŽAV

Evropska komisija je julija 2018 izvedla anketo med prebivalci držav Evropske unije ob ukinitvi sezonskega premikanja ure. Zanimalo jo je za kateri čas bi se odločili:

Slika 2: Rezultati anket v državah EU glede zimskega in poletnega časa, ki jih je izvedla evropska komisija, 12. 9. 2020.

VIR: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:EU_DST_Consultation_-_Permanent_Summer_or_Winter_Time.svg, 5. 1. 2020, 15.00)

Prevodi držav slike 2:

Portugal (Portugalska)	Slovakia (Slovaška)
Cyprus (Ciper)	Italy (Italija)
Poland (Poljska)	Germany (Nemčija)
Ireland (Irska)	Slovenia (Slovenija)
Greece (Grčija)	Croatia (Hrvaška)
Malta (Malta)	United Kingdom (Združeno kraljestvo)
Lithuania (Litva)	France (Francija)
Austria (Avstrija)	Belgium (Belgija)
Latvia (Latvija)	Romania (Romunija)
Hungary (Madžarska)	Bulgaria (Bolgarija)
Estonia (Estonija)	Netherlands (Nizozemska)
Luxembourg (Luksemburg)	Czech Republic (Češka republika)
Sweden (Švedska)	Denmark (Danska)
Spain (Španija)	Finland (Finska)

EU Average (EU povprečje)

	15. januar			1. avgust		
	Sončni vzhod	Sončni zahod	Dolžina dneva	Sončni vzhod	Sončni zahod	Dolžina dneva
Lizbona	7.53	17.38	9.45.03	6.37	20.47	14.10.07
Helsinki	9.10	15.49	6.39.14	4.58	21.52	16.53.48
Ljubljana	7.40	16.42	9.01.49	5.43	20.32	14.48.26

Vir: Prirejeno po: <https://www.timeanddate.com/>.

Tabela 1: Dolžina dneva pozimi in poleti v treh izbranih mestih v EU

Preglednica prikazuje sončni vzhod in zahod ter dolžino dneva v zimskem (15. januar) in poletnem času (1. avgust) v Helsinkih, Lizboni in Ljubljani. Izbrana tri mesta ležijo v državah, ki predstavljajo skrajni zahod Evrope (Lizbona, Portugalska), skrajni sever Evrope (Helsinki, Finska) in centralni del Evrope, ki ga predstavlja Slovenija. Glede na dolžino dneva v mestih v Tabeli 1, lahko razumemo rezultate anket v državah EU glede zimskega ali poletnega časa. Rezultate prikazuje slika 1.

Na Finskem bi večina anketirancev izbrala zimski čas. Januarja tam sonce vzide šele ob 9.10 . Če bi izbrali poletni čas, bi zaradi enournega premika ure pozimi sonce naprej vžšlo šele okrog desete ure. To bi pomenilo, da bi bili ljudje skoraj celotno dopoldne v temi, kar bi vplivalo na večjo porabo energije.

V Lizboni je ravno obratno. Večina anketirancev bi izbrala poletni čas. Če bi izbrali zimskega, bi sonce poleti vzhajalo že ob petih, kar pa na njihov ritem življenja ne bi bistveno vplivalo. Zimski čas jim posledično ni pomemben.

Anketa med prebivalstvom v Sloveniji je pokazala, da je približno polovica anketirancev za poletni čas, polovica pa za zimski čas. Ne glede na to, kateri čas bo izbran, premik ure ne bo bistveno vplival na kvaliteto življenja. Sprememba dolžine dneva oziroma čas vzhajanja ali zahajanja sonca poleti in pozimi zaradi centralne lege Slovenije sta tako izrazita kot na primer na Finskem ali na Portugalskem.

2.4 ZGODOVINA ČASOVNIH PASOV

Deli Zemljine površine so tudi časovni pasovi. Delitev sveta na časovne pasove je v zgodovini prvi predlagal Italijan, Quirico Filopanti, leta 1858 v svoji knjigi Miranda. Ta ideja je bila takrat spregledana in na uvedbo ni vplivala. Tisti, ki je imel dejanski vpliv na uvedbo časovnih pasov je bil kanadski inženir Sandford Fleming, ki je predlagal tak sistem leta 1876. Leta 1879 pa je za datumsko mejo predlagal greenwiški poldnevnik. V tistem času se je v ZDA in Kanadi močno razvil železniški promet. Ker pa je površina obeh držav zelo velika, so imela različna področja različne in neurejene lokalne časovne pasove. S tem je prihajalo do zmede pri potovalnih časih. Z ureditvijo časovnih pasov in določitvijo standardnega (osnovnega) časovnega pasu bi to lahko uredili. Na mednarodni konferenci v Washingtonu leta 1884 so takšno idejo tudi potrdili(<https://greenwichmeantime.com/info/history/time-zones-history/> , 3. 1. 2020, 18.00).

Tako še danes velja, da se univerzalni dan začne vsakič ob polnoči v Greenwichu (vzdolž ničelnega poldnevnika). Uporablja se angleška kratica GMT, ki pomeni »Greenwich Mean Time«, ker se meri od greenwich meridijanske linije v observatoriju Royal v Greenwichu.

2.5 ČASOVNI PASOVI DANES

Greenwich je mesto v Londonu v Veliki Britaniji in je točka, iz katere se merijo vsi časovni pasovi na svetu. GMT določa svetovni čas vseh časovnih pasov. Vsak časovni pas določa lokalni čas določene točke, določene države ali regije.

Namesto poimenovanja GMT se pojavlja tudi kratica UTC (koordiniran univerzalni čas oz. angleško Coordinated Universal Time), ki je bila določena kot svetovni standard za čas. S praktičnega vidika sta GMT in UTC enaka, glavna razlika je, da se UTC meri in usklajuje z uporabo atomske ure, GMT pa je določen s kroženjem zemlje.

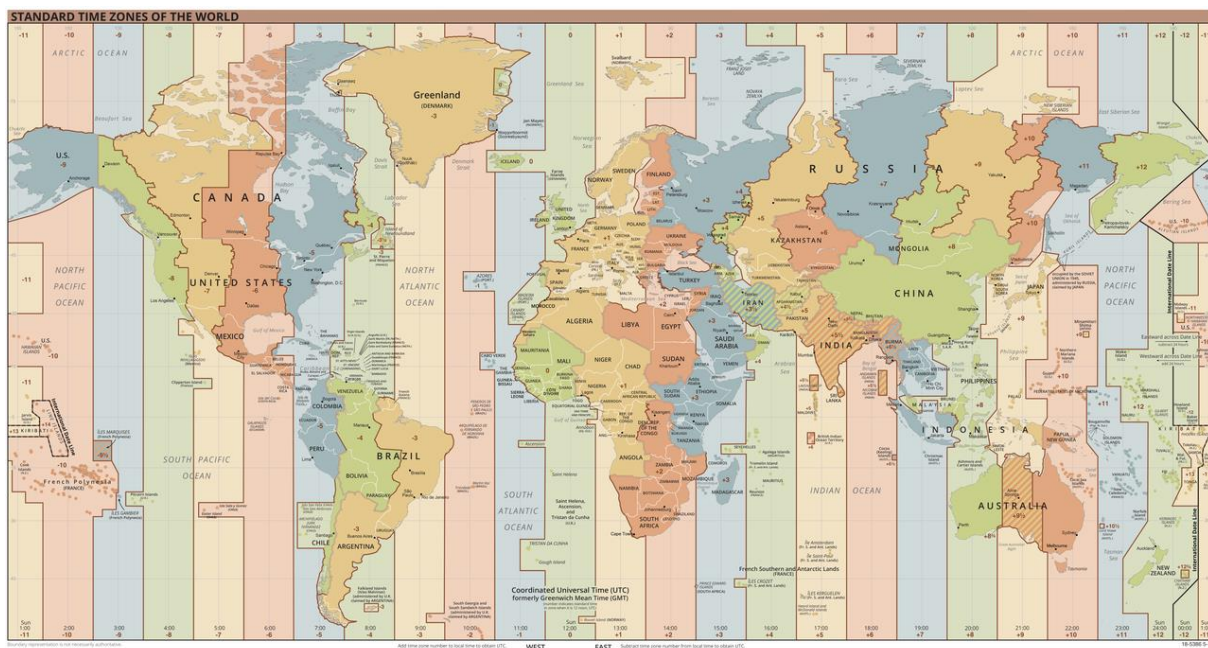
Čeprav UTC počasi že nadomešča GMT kot mersko cono, je ta še vedno zelo priljubljen sistem merjenja točnega časa v določenem časovnem pasu in velja za standardni čas ničelnega poldnevnikarja.

Odmik od GMT oz. UTC je prepuščen posameznim državam. Lokalni čas znotraj posameznega časovnega pasu je določen z razliko do univerzalnega časa.

Univerzalni čas se spreminja za 1 uro naprej ali nazaj glede na poldnevnikarje. Greenwich (London, Velika Britanija) predstavlja ničelni poldnevnik (0 stopinj = UTC / GMT, univerzalni čas). Vsak poldnevnik na vsakih 15 stopinj proti vzhodu ali zahodu predstavlja premik ure oz. nov časovni pas. Premik 15 stopinj od ničelnega poldnevnikarja proti vzhodu predstavlja minus 1 uro, premik za 30 stopinj predstavlja 2 uri oziroma premik za 15 stopinj od ničelnega poldnevnikarja proti zahodu predstavlja plus 1 uro in premik za 30 stopinj 2 uri. V svetu se čas tehnično zapisuje kot univerzalni čas plus oz. »UTC + število ur« ali »UTC - število ur«. Lahko pa tudi »GMT + število ur« ali »GMT -- število ur«. Gre za enakovredno poimenovanje. (<https://www.timeanddate.com/topics/time-zone> 4. 1. 2020, 18.00)

Če bi obseg zemeljske krogle, ki meri 360 stopinj razdelili na 15-stopinjske poldnevnikarje, bi dobili 24 časovnih pasov. To bi ustrezalo tudi sončnemu sistemu, da ima dan 24 ur. Vendar pa potekajo časovni pasovi v resničnem življenju drugače. Razlogi so predvsem v tem, da državne meje ne sledijo poldnevnikom. Določene regije so zaradi praktičnih razlogov ločeno od poteka poldnevnikov prilagodile časovne pasove sebi. Ti razlogi so: lažje trgovanje, politične zveze, turizem, športna tekmovanja, televizijski prenosi, zgodovinske povezave in podobno.

Zaradi tega obstaja celo več kot 24 časovnih pasov. Nekateri so razdeljeni celo na 30-ali 45-minutne intervale.

Slika 3: Prikaz zemeljskih časovnih pasov.

(Vir: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:World_Time_Zones_Map.png, 3. 3. 2020, 12.06)

Npr. Kitajska kot največja država na svetu uporablja le en čas v celotni državi (UTC + 8.00). Do leta 1949 pa je uporabljala pet časovnih pasov. Zato je potrebno ob meji z Afganistanom premakniti uro za 3 ure in pol

(Prirejeno po: https://sl.wikipedia.org/wiki/%C4%8Casovni_pas, 21. 11. 2019; 19.38).

GMT: London (Anglija), Casablanca (Maroko)	
Zahodno od Greenwicha	Vzhodno od Greenwicha
GMT -3: Brazilija	GMT +1: Pariz (Francija), Bruselj (Belgija), Rim (Italija), Madrid (Španija), Ljubljana (Slovenija)
GMT -4: La Paz	GMT +2: Atene (Grčija), Istanbul (Turčija), Izrael
GMT -5: Peru	GMT +3: Moskva (Rusija), Nairobi (Kenija)
GMT -6: Mexico City (Mehika)	GMT +3.30: Teheran (Iran)
GMT -8: Los Angeles (Kalifornija)	GMT +4: Abu Dhabi (UAE)
	GMT +5.30: Indija
	GMT +9: Indija
	GMT +9.30: Darwin (Avstralija)

Vir: Lastna analiza

Tabela 2: Primer prikaza določanja časovnih pasov.

2.6 IZVOR POLETNEGA ČASA

Leta 1916 so poletni čas prvič uvedli v Nemčiji in Avstriji (takrat še Avstro-Ogrska) sredi prve svetovne vojne. 30. aprila 1916 so premaknili čas za uro naprej, da bi med vojno prihranili energijo. Ukrep se je hitro razširil po vsej Evropi. Tudi v Veliko Britanijo, kjer so ga poimenovali britanski poletni čas (angleško: British Summer Time – BST). Veliki Britaniji so kmalu sledile kanadske dežele, Nova Fundlandija in Nova Škotska. V ZDA so poletni čas vpeljali leta 1918, skupaj z zakonom o standardnem času. S tem so želeli ljudem omogočiti, da pred spanjem dalj časa uživajo v poletnih večerih. Zato so jutranjo uro dnevne svetlobe premaknili na večer, ko je bolj koristna. Drugače rečeno, uro so premaknili eno uro naprej glede na sonce (VIR: Hart-Davis, Knjiga o merjenju časa, 2013, str. 87).

Večina držav je po koncu vojne poletni čas ukinila. V uporabi je ostal v Kanadi, Veliki Britaniji, Franciji, na Irskem in v ZDA. Marsikje so ga ponovno uvedli med drugo svetovno vojno, delno tudi z namenom zgodnejše zatemnitve mest zaradi nočnih bombardiranj.

V času energetske krize v sedemdesetih letih dvajsetega stoletja se je ponovno porodila ideja o spremembi časa za eno uro naprej. To naj bi omogočilo, da bi ljudje pridobili več svetlobe v urah, ko je večina ljudi aktivna, s čimer bi prihranili pri električni energiji. Premik ure se je ohranil vse do danes in je znan kot premik ure na poletni čas (angleško: Daytime Saving Time – DST).

V Sloveniji smo poletni čas prvič uvedli leta 1983 (oddaja Dnevnik, RTV SLO, 29. 10. 2011). Ta čas je Evropska unija poenotila leta 1996. Namen skupnih pravil EU ni bil harmonizacija časovnih režimov, temveč odpravljanje težav, predvsem v prometu in logistiki, ki jih je povzročalo neusklajeno premikanje ure.

Za koordinacijo enotnega svetovnega časa (angleško: Coordinated Universal Time - UTC) skrbi Mednarodni urad za uteži in mere v Parizu (<https://www.bipm.org/en/bipm-services/timescales/>, 3. 1. 2020, 19.03). V Sloveniji meritve opravlja Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje (<https://www.siq.si/index.php?id=3105>, 3. 1. 2020, 19.09).

2.7 POLETNI ALI ZIMSKI ČAS

Od uvedbe premika ure je minilo že nekaj desetletij. V tem času se je način našega življenja, ki je tesno prepleten z uporabo električne energije, spremenil. Pojavlja se vse več dvomov o dejanskem prihranku energije zaradi premika ure in dilem, ali je povod za premik ure v današnjem času sploh še upravičen.

(https://www.sinapsa.org/eSinapsa/clanki/172/premik_ure_iz_zimskega_na_poletni_cas, 4. 1. 2020, 18.11).

Več študij je pokazalo prednost uporabe poletnega časa in premika ure, ker imajo s tem ljudje več koristi od dnevne svetlobe. Zato tudi prevlada splošno prepričanje ljudi, da je poletni čas boljši. Vendar obstajajo tudi argumenti, ki govorijo proti poletnemu času. Nekoč je sprememba ure vplivala na gospodarstvo, v času moderne dobe pa so prihranki zanemarljivi, saj so raznovrstne e-naprave priklopljene na elektriko skoraj ves čas, saj potrebujejo električno energijo. Tako se argumenti nanašajo predvsem na negativne učinke, ki jih ima premik ure na človeško telo, saj se to ravna po svetlobi. Po mnenju strokovnjakov naj bi se nekateri precej stresno odzvali na spremembo ure na poletni čas, kar naj bi lahko povzročilo več prometnih nesreč in tudi infarktov. Zanemarljiv naj ne bi bil tudi vpliv na spanje. Različne študije nakazujejo, da se po premiku ure zmanjšata dolžina in globina spanca (<https://www.tocnaura.si/prestavljanje-premik-ure>, 14. 11. 2019, 17.59); https://www.sinapsa.org/eSinapsa/clanki/172/premik_ure_iz_zimskega_na_poletni_cas, 4. 1. 2020, 18.07).

2.8 DEJAVNOSTI EVROPSKE UNIJE V ZVEZI S SEZONSKIM PREMIKANJEM URE

Še pred nastankom Evropske unije so nekatere države že premikale uro. Evropska unija je prvi zakonodajni akt o ureditvi poletnega časa sprejela leta 1980, in sicer Direktivo, ki je usklajevala obstoječe nacionalne prakse in tako pomagala zagotoviti nemoteno delovanje enotnega trga.

Trenutno veljavna Direktiva je začela veljati leta 2001. V skladu z njenimi določbami vse države članice preidejo na poletni čas zadnjo nedeljo v marcu in nazaj na standardni čas („zimski čas“) zadnjo nedeljo v oktobru.

Trenutno stanje

Odločitev o sezonskem premikanju ure se trenutno nahaja v prehodnem obdobju. V Evropski uniji oziroma v državah članicah preučujejo osnutek zakonodajnega akta, ki je bil usklajen v Evropskem parlamentu. Evropska komisija je ta osnutek direktive predložila državam članicam 12. septembra 2018. Glavni elementi predloga so:

- konec sezonskega premikanja ure dvakrat na leto v vseh državah EU,
- sistem obveščanja, ki ga uporabi določena država EU, če želi spremeniti svoj standardni čas.

Za prehodno obdobje do konca leta 2021 so zaprosile članice, ker še ni prišlo do konsenza znotraj posameznih držav ali naj izberejo poletni ali zimski čas. Končna odločitev še ni bila sprejeta in trenutni sistem sezonskega premikanja ure ostaja v veljavi do nadaljnjega.

Kot je v intervjuju pojasnila že ga. Violeta Bulc, je za ukinitvev premikanja ure in tudi za sprejem drugih zakonov potrebno soglasje treh evropskih ustanov: parlamenta, komisije in sveta.

Svet še ni sprejel stališča o predlogu. Države članice še izvajajo posvetovanja, tako notranja kot s sosednjimi državami. Na podlagi teh bodo dokončno oblikovale svoja mnenja.

Evropski parlament je stališče o predlogu sprejel marca 2019. Glasoval je za konec sezonskega premikanja ure leta 2021. Evropska komisija, ki je predlog pripravila, je potrjeni predlog v potrditev poslala še Evropskemu svetu.

Za sprejetje stališča Sveta je potrebna kvalificirana večina držav članic. Prav tako bo morala kvalificirana večina držav članic podpreti končno besedilo, sprejeto v pogajanjih z Evropskim parlamentom.

Predsedstvo Evropskega sveta nadaljuje usklajevanja na tehnični ravni, da bi omogočili nadaljnji napredek pri tej zadevi. Ta tema je bila na dnevnem redu seje Evropskega sveta za promet 6. junija 2019, ko je romunsko predsedstvo države članice seznanilo z napredkom pri predlogu ukinitve sezonskega premika ure.

Trenutno torej v zakonodajnih telesih EU poteka obravnava predloga Evropske komisije za ukinitvev premikanja ure. Dogovora o predlogu še ni.

Vir: (<https://www.consilium.europa.eu/sl/policies/seasonal-time-changes>, 1. 3. 2020; 18.41).

2. 9 SLOVENIJA IN SEZONSKO PREMIKANJE URE

V Sloveniji smo prvič premaknili uro leta 1983. Premikanje ure je bilo na ravni Evropske unije nazadnje urejeno z določeno Direktivo. Tako seveda velja tudi za našo državo. Danes te dejavnosti v Sloveniji vodi Ministrstvo za infrastrukturo.

Kot vemo, je ureditev sezonskega premikanja ure (marca in oktobra) zadnja leta naletela na številne kritike in pobude za njeno odpravo.

V slovenski zakonodaji urejata sezonsko premikanje ure Zakon o računanju časa ter Uredba o določitvi obdobja poletnega časa; oba temeljita na prej omenjeni direktivi.

Vlada republike Slovenije nima pristojnosti, da bi spreminjala ali predlagala spremembo direktive. Vse spremembe pravnih aktov Evropske unije (torej tudi v primeru sezonskega spreminjanja ure) je treba nasloviti na Evropsko komisijo.

Republika Slovenija je stališče k predlogu direktive sprejela na seji Državnega zbora Republike Slovenije decembra 2018. Stališče načeloma podpira ukinitvev premikanja ure pod določenimi pogoji, zlasti uskladitvi stalnega časa med sosednjimi državami članicami in po ustreznem prehodnem obdobju.

Ko bo konec prehodnega obdobja, bo Slovenija sledila navodilom Evropske komisije glede ukinjanja sezonskega premikanja ure. Če in ko se bo to zgodilo, bo v naši državi vse leto veljal čas, ki je določen v Zakonu o računanju časa, to je »zimski« čas.

Vir: https://predlagam.vladi.si/fileadmin/dokumenti/predlogi/156/156_2549.pdf, 4. 3. 2020, 12.08.

3 RAZISKOVALNI DEL

Kot raziskovalno metodo sva uporabili iskanje literature in člankov na to temo, opravili sva intervju z gospo Violeto Bulc, ki je bila v Evropski uniji komisarka za promet in infrastrukturo, ko je bila tema premikanja ure zelo aktualna, ter sestavili anketo, ki sva jo objavili na šolski spletni strani in poslali znancem po e-pošti. Anketa je bila sestavljena iz devetih vprašanj, ki so se nanašala predvsem na osebno mnenje o sezonskem premikanju ure.

3.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Zanimalo naju je, zakaj uro premikamo, kakšen vpliv ima na človeka ter izkušnje ljudi s sezonskim premikanjem ure.

3.2 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Želeli sva ugotoviti namen in uporabnost sezonskega premikanja ure ter koliko se ljudje zanimajo zanj in če se jim sploh zdi smiselno.

3.3 HIPOTEZE

- Večina ljudi ima raje poletni čas.
- Večina ljudi ne ve, zakaj se je uvedlo sezonsko premikanje ure.
- Večina ljudi ima težave ob sezonskem premikanju ure.
- Večini ljudi sezonsko premikanje ure ni všeč in bi ga zato odpravila.

3.4 OPIS RAZISKOVALNIH METOD

Raziskovali sva tako, da sva sestavili anketni vprašalnik na spletni strani 1ka. Anketa je bila aktivna od 23/12/2019 do 1/2/2020. Rezultate sva nato prikazali v diagramih. Izvedli sva tudi intervju z gospo Violeto Bulc, ki je bila v EU komisarka za promet in infrastrukturo, ko je bila tema premikanja ure zelo aktualna.

3.5 NAČRT RAZISKOVANJA

S pomočjo učiteljice sva anketni vprašalnik dali na šolsko spletno stran. Anketni vprašalnik sva po e-pošti poslali nekaterim učiteljem, prijateljem, sorodnikom, ki so ga nato poslali tudi svojim znancem po vsej Sloveniji.

3.6 POTEK IN POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV

Podatke sva zbrali s pomočjo spletne strani 1ka, na kateri sva sestavili anketni vprašalnik. Ta je beležila število odgovorov za posamezno vprašanje.

Intervju z gospo Violeto Bulc sva izvedli osebno.

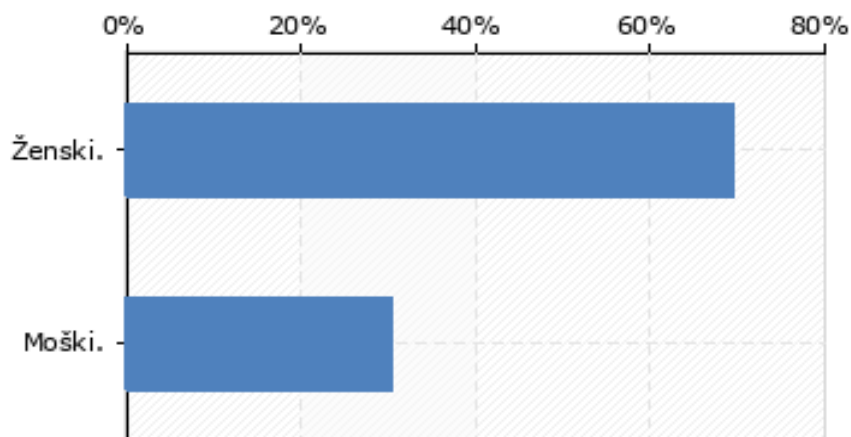
3.7 POSTOPEK OBDELAVE PODATKOV

Podatke sva obdelali s pomočjo spletne strani 1ka, na kateri sva sestavili anketni vprašalnik. Glede na število odgovorov na posamezno vprašanje (ki sva jih zbirali v anketi) sva sestavili grafe, ki sva jih potem uporabili v raziskovalni nalogi. Pridobili sva med 247 in 250 odgovorov na posamezno vprašanje. Nekateri niso odgovorili na vsa vprašanja.

4 REZULTATI RAZISKAV

4.1 SPOL ANKETIRANCEV

Izberite spol.

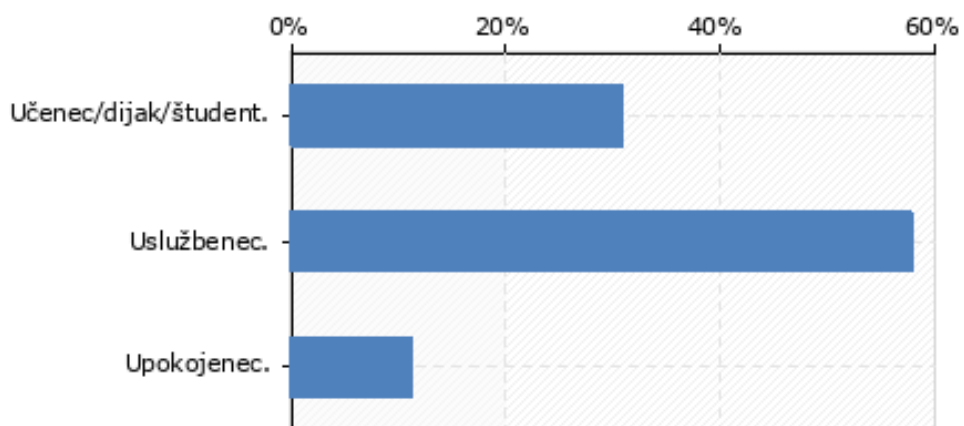

Graf 1: Izberite spol.

Komentar: Veljavnih odgovorov je bilo 250. 76 anketirancev je bilo moških, 174 pa žensk.

4.2 STATUS ANKETIRANCEV

Status.

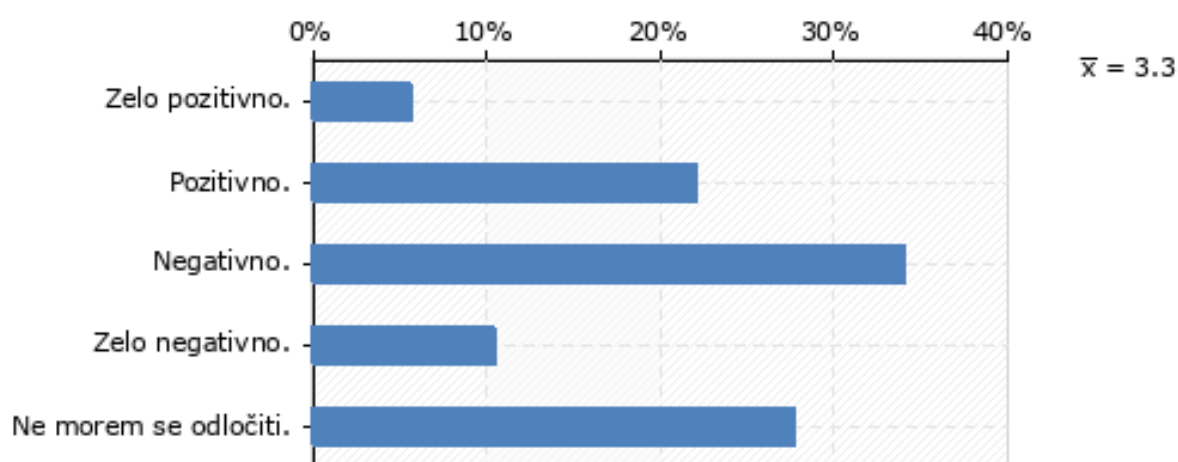

Graf 2: Status.

Komentar: Veljavnih odgovorov je bilo 249. 77 anketirancev je bilo učencev, dijakov oz. študentov, 144 uslužbencev, 28 pa upokoјencev.

4.3 IZKUŠNJA S SEZONSKIM PREMIKANJEM URE

Kakšna je vaša izkušnja s sezonskim premikanjem ure zadnjo nedeljo v marcu in oktobru?

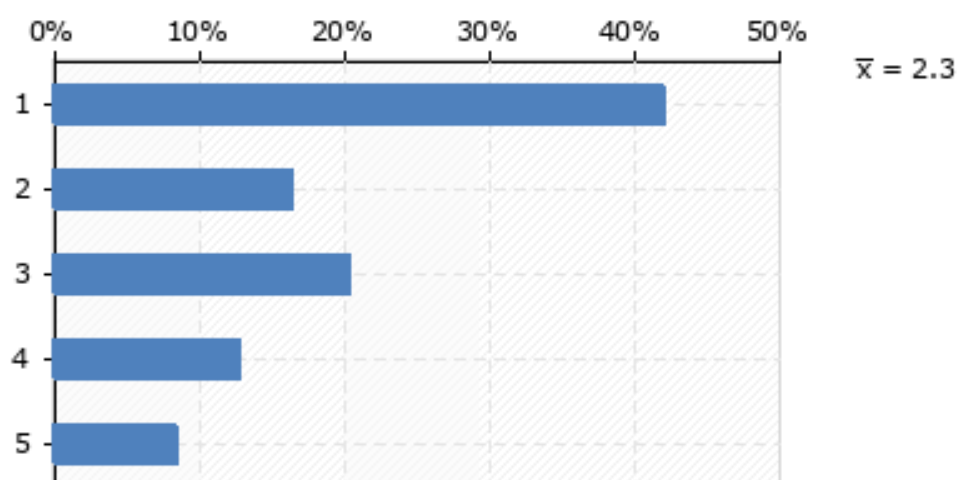

Graf 3: Kakšna je vaša izkušnja s sezonskim premikanjem ure zadnjo nedeljo v marcu in oktobru?

Komentar: Veljavnih odgovorov je bilo 249. Večina (85 anketiranih) je sezonsko premikanje ure ocenila z negativno, najmanj (14 anketiranih) jo je ocenilo z zelo pozitivno. 55 jih je ocenilo pozitivno, 26 z zelo negativno, 69 pa se jih ne more odločiti.

4.4 POMEMBNOST SEZONKEGA PREMIKANJA URE

Kako pomembno se vam zdi sezonsko premikanje ure? Ocenite od 1 (nepomembno) do 5 (zelo pomembno).

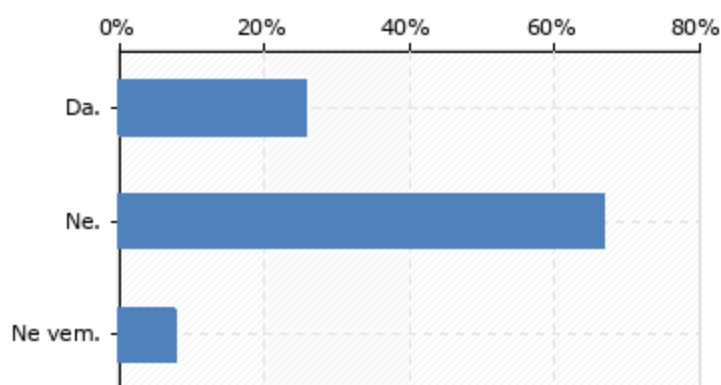

Graf 4: Kako pomembno se vam zdi premikanje ure? Ocenite od 1 (nepomembno) do 5 (zelo pomembno)?

Komentar: Veljavnih odgovorov je bilo 250. Večini (105 anketiranih) se zdi sezonsko premikanje ure nepomembno, 21 anketirancem pa se zdi zelo pomembno. 41 anketirancev je pomembnost ocenilo z oceno dve, 51 z oceno tri, 32 pa z oceno štiri.

4.5 POZABLJANJE NA PREMIK URE

Ste kdaj marca ali oktobra pozabili premakniti uro?

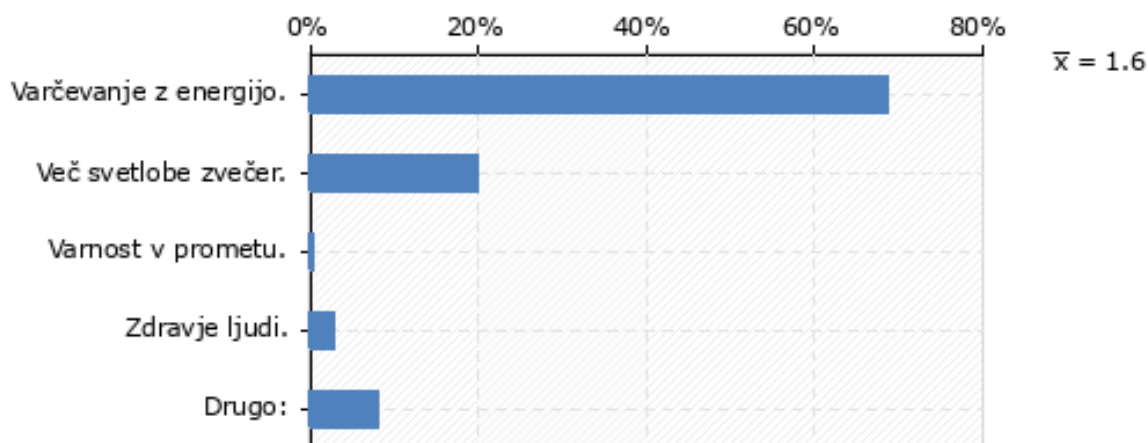

Graf 5: Ste kdaj marca ali oktobra pozabili premakniti uro?

Komentar: Veljavnih je bilo 250 odgovorov. Največ anketiranih, in sicer 167, ure še ni pozabilo premakniti, 64 anketiranih je pozabilo premakniti uro, 19 pa jih ne ve.

4.6 UVEDBA SEZONKEGA PREMIKANJA URE

Zakaj se je uvedlo sezonsko premikanje ure?

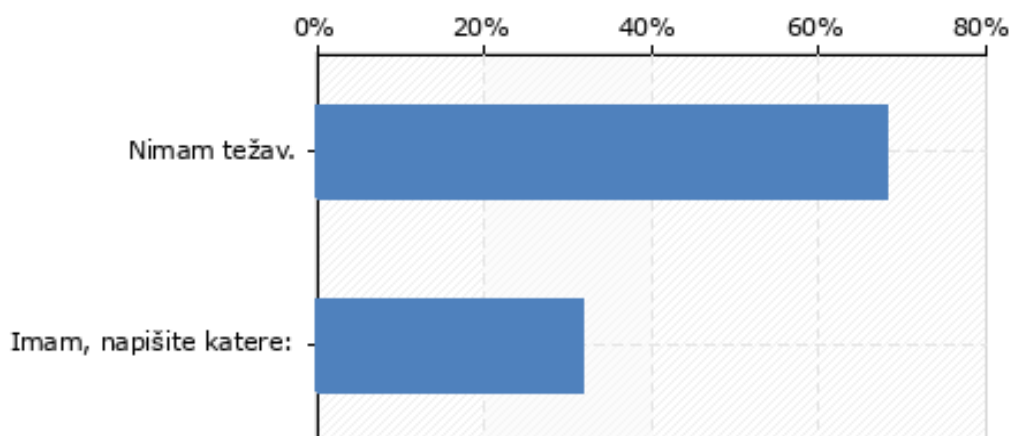
Graf 6: Zakaj se je uvedlo sezonsko premikanje ure?

Komentar: Veljavnih je bilo 247 odgovorov. Največ anketiranih meni, da se je sezonsko premikanje ure uvedlo zaradi varčevanja z energijo, 49 jih je odgovorilo, da se je uvedlo zaradi več svetlobe zvečer, 1 meni, da zaradi varnosti v prometu, 7 pa, da zaradi zdravja ljudi. 20 anketiranih se je odločilo za odgovor drugo, pri čemer sva dobili 14 odgovorov. Od teh štirinajstih jih:

- 8 odgovora ne ve,
- enemu ni jasno,
- eden meni, da se ljudem zjutraj ni dalo vstajati,
- eden meni, da so tako ljudje dalj časa delali na poljih,
- eden meni, da zaradi več svetlobe zjutraj ali zvečer,
- eden misli, da zaradi koristi kapitala (več ur na dan se je moralo/lahko delalo),
- eden pa ne vidi smisla.

4.7 TEŽAVE OB SEZONSKEM PREMIKANJU URE

Imate ob sezonskem premikanju ure kakšne težave?

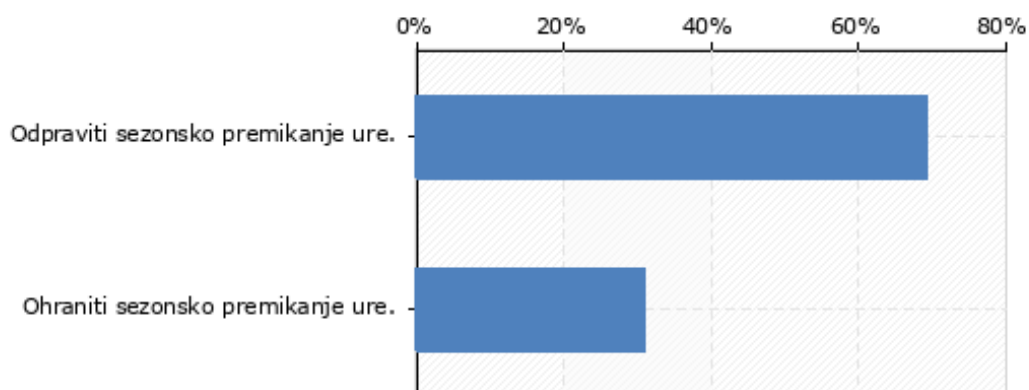
Graf 7: Imate ob sezonskem premikanju ure kakšne težave?

Komentar: Veljavnih je bilo 248 odgovorov. Večina (169 anketiranih) pri sezonskem premikanju ure nima težav, 79 pa jih ima. 73 ljudi je težave zapisalo, in sicer:

- 27 jih ima težave z spanjem, zaspanostjo oz. nespečnostjo,
- 9 z bioritmom oz. ritmom v življenju (sesuje se jim bioritem),
- 8 ljudi ima težave z vstajanjem,
- 6 jih moti prehitra tema,
- 3 imajo težave s prilagajanjem,
- 2 imata težave z domačimi živalmi (hranjenje, prilagajanje času),
- pri dveh čas vpliva na počutje,
- 2 moti premikanje ure na napravah, na katerih se ura ne prestavi sama,
- 2 premik ure bolj občutita spomladi,
- 2 včasih pozabita premakniti uro,
- eden od anketiranih izgubi občutek za čas,
- eden nima preveč težav, vendar bi jih imel, če bi moral prestavili vse obveznosti,
- eden ima težave z zamujanjem, saj pozabi premakniti uro,
- eden je glede ure zmeden,
- nekomu se zdi, da je šola takrat prezgodaj,
- enemu se zdi noč prekratka,
- nekomu se zdi premikanje ure nepomembno,
- drugemu ni všeč,
- spet drugega premikanje ure moti,
- enemu od anketirancev se zdi, da se zjutraj zbudi v novi dimenziji, ki je 2d in ima namesto oči imaginarno odvodno enoto.

4.8 ODPRAVITI ALI OHRANITI SEZONSKO PREMIKANJE URE

Kaj je po vašem mnenju boljše?

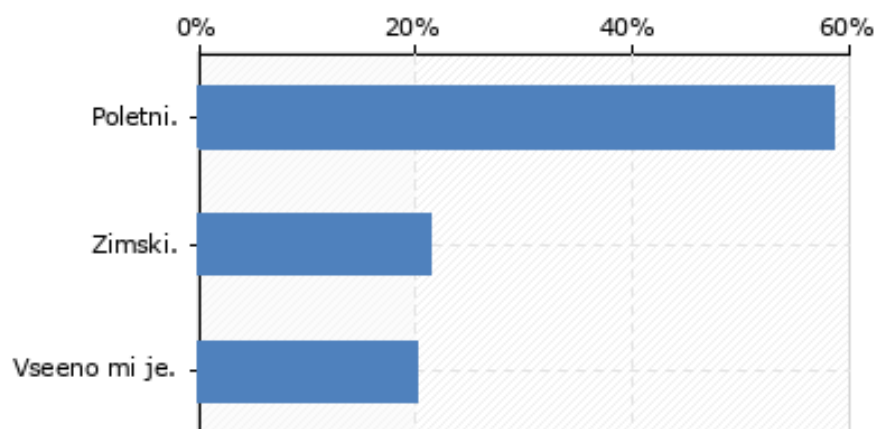

Graf 8: Kaj je po vašem mnenju boljše?

Komentar: Veljavnih je bilo 250 odgovorov. Od tega bi 173 anketirancev sezonsko premikanje ure odpravilo, 77 pa bi ga ohranilo.

4.9 LJUBŠI ČAS

Kateri čas naj uporabljamo, če bi ukinili sezonsko premikanje ure?

Graf 9: Kateri čas naj uporabljamo, če bi ukinili sezonsko premikanje ure?

Komentar: Veljavnih je bilo 249 odgovorov. Največ anketiranih, in sicer 146, bi se odločilo za poletni čas, 53 za zimski, 50 pa je vseeno.

4.10 HIPOTEZE

- Večina ljudi ima raje poletni čas.

To hipotezo sva potrdili, saj se je 58 % anketirancev odločilo zanj.

- Večina ljudi ne ve, zakaj so uvedli sezonsko premikanje ure.

To hipotezo sva ovrgli.

Ugotovili sva, da velika večina vprašanih (66 %) razlog za uvedbo pozna.

- Večina ljudi ima težave ob sezonskem premikanju ure.

To hipotezo sva ovrgli.

Ugotovili sva, da ima od 248 ljudi samo 79 vprašanih (32 %) težave s sezonskim premikanjem ure.

- Večini ljudi sezonsko premikanje ure ni všeč in bi ga zato raje odpravila.

To hipotezo sva potrdili, saj je 70 % anketirancev odgovorilo, da bi sezonsko premikanje ure najraje odpravilo.

5 INTERVJU

Ga. Violeta Bulc, (od 1. novembra 2014 do 30. novembra 2019) evropska komisarka za promet in infrastrukturo.

Slika 4: Ga. Violeta Bulc in Pia

1. ZAKAJ JE DO RAZMIŠLJANJA O UKINITVI SEZONKEGA PREMIKA URE SPLOH PRIŠLO?

Glede na to, da sem bila evropska komisarka, bom najprej pojasnila svojo vlogo in vlogo Evropske komisije. Evropska komisija ni pristojna za odločanje, ali se bo v državah članicah upošteval zimski ali poletni čas oziroma ali bi se ukinilo premikanje ure.

Evropski svet in parlament sta pooblastila komisijo, da v primeru spremembe odnosa do menjave časa v EU mora to veljati za vse države članice EU naenkrat. To je bilo določeno z zelo kratkim zakonom in za to mora poskrbeti Evropska komisija.

Takoj, ko sem nastopila svoj mandat, so se v Evropskem parlamentu začela pojavljati poslanska vprašanja, zakaj v Evropski uniji sploh še premikamo uro. Vprašanja so se kar naprej ponavljala. Naše stališče v komisiji je bilo, da v primeru, da se premikanje časa res ukine, potem moramo izvesti analize, vprašati ljudi in strokovnjake. Na podlagi vseh ugotovitev pa dobiti odziv, da z našimi odločitvami ne delujemo nepremišljeno.

V celotnem mojem mandatu je bilo vedno največ vprašanj na to temo. Več kot na primer o prometu. Zaradi tega smo se odločili, da bomo nekaj naredili. Najprej smo pregledali vse analize, ki so bile do takrat že narejene. Izvedene so bile tudi nove, in sicer glede na aktualno stanje časa, v katerem živimo. Ugotovili smo, da imajo analize močne razloge za ohranitev trenutnega stanja in prav tako tudi za ukinitve sezonskega premikanja ure.

2. KAKŠNI SO BILI RAZLOGI?

Razlogi za ohranitev:

- otroci ne hodijo iz šole v temi;
- odrasli imajo, ko pridejo iz službe, še vedno čas za rekreacijo;
- z ukinitvijo sezonskega premikanje ure bi bila potrebna prenova informacijskih sistemov, prilagoditev drugih storitev;
- itd.

Razlogi za ukinitve:

- s pridobitvijo časa popoldan ga izgubiš zjutraj in potem otroci zjutraj hodijo v šolo po temi;
- v Evropski uniji imamo že sedaj tri časovne pasove in se države same lahko odločijo, v katerem časovnem pasu bodo ostale;
- velika motnja v logističnih verigah, ko se vsako leto zamenja čas.

Ko smo videli, da je toliko razlogov ZA in PROTI ukinitvi, smo se odločili vprašati še ljudi. Res nas je zanimalo, kaj prebivalci v različnih državah EU mislijo o tem, ker smo imeli le strokovna mnenja.

Ko je bil vprašalnik objavljen, so v samo nekaj sekundah vsi strežniki odpovedali, ker je bil tolikšen odziv po celotni EU. Podvojili smo kapacitete in čez nekaj ur so spet vsi strežniki odpovedali. Potrebne so bile dodatne okrepitve. Na koncu se je izkazalo, da je bil 10 x večji odziv državljanov EU kot na kateri koli drugi vprašalnik v zgodovini EU. Politično sporočilo je bilo izredno močno za vse: ljudem je to vprašanje pomembno. Vprašalnik smo analizirali in ugotovili, da se je najbolj množično odzvala Nemčija, ki je v veliki večini podprla ukinitve premikanja ure. Tudi v ostalih državah, razen v dveh, je bil rezultat v podporo ukinitve, čeprav ne tako močno kot v Nemčiji.

3. S TEM STE TOREJ DOBILI POTRDITEV, DA LJUDJE PODPIRAJO UKINITEV PREMIKANJA URE. AMPAK KATERI ČAS BI NAJRAJE IZBRALI?

Točno tako. To je bilo pa naše drugo vprašanje - želite poletni ali zimski čas? Tu so bila mnenja spet zelo deljena, a skoraj 80 % sodelujočih v anketi je bilo za poletni čas. V tem trenutku so se, zbudili znanstveniki, ki so trdili, da ljudje sploh ne vedo, o čem glasujejo, ker naj bi bil za človeka boljši zimski čas, ker je naravni čas. Nastopil je konflikt. Vendar o tem ne odloča komisija, ampak države članice. Zato smo države članice pozvali, naj izvedejo interna posvetovanja in ankete, kateri čas želijo obdržati one same.

4. NEKAJ ČASA SE JE O SEZONSKEM PREMIKANJU URE VELIKO GOVORILLO, PREDVSEM V MEDIJIH, ZDAJ PA JE VSE POTIHNILLO. ALI MORDA VESTE, ZAKAJ?

Mediji govorijo le o tem, kar je aktualno. Ker zdaj teče prehodno obdobje, mediji ne poročajo. Znotraj držav članic je bilo veliko različnih mnenj, zato so te zaprosile komisijo, da se rok za odločitev o ukinitvi premikanja časa in izbiri časa v posamezni državi podaljša za dve leti in pol.

Evropski parlament je tako potrdil ukinitve premikanja ure – takrat se je v medijih veliko govorilo o tej temi – a je ugodil državam članicam in to, kar bi se moralo zgoditi jeseni 2019, podaljšal za dve leti in pol. V tem času bodo države dodatno preučile, v katerem časovnem pasu želijo biti in kateri čas želijo imeti. Lahko se tudi zgodi, da bo med Slovenijo in kakšno od sosednjih držav ena ura razlike.

Leta 2021 bo zagotovo to ena najbolj vročih tem.

5. ALI SE NA TEMO SEZONKEGA PREMIKA URE V PARLAMENTU ZDAJ ŠE KAJ DOGAJA?

Seveda. Za boljše razumevanje je potrebno vedeti, da EU deluje skozi tri institucije. To so parlament, svet in komisija. Komisija predlaga zakonodajne spremembe, potem se morata parlament in svet opredeliti do predlogov. Po navadi dodajo še svoje predloge. Nato se vse tri institucije skupaj dogovorijo za končno verzijo novih zakonov.

Glede premikanja ure je komisija zaključila svoje delo, parlament je prav tako potrdil ukinitve premikanja ure in s sprejetimi dopolnitvami svoj proces zaključil. Vsi zdaj čakamo na svet, da še sam oblikuje svoje mnenje, ki pa je dobil dodatni dve leti in pol časa za svojo odločitev. Če in ko bo še svet potrdil ukinitve premikanja ure, se bodo vse tri institucije uskladile in sprejele končne odločitve. Pričakujem, da bi to lahko bilo enkrat konec leta 2021 ali v začetku leta 2022.

6. ALI STE V EVROPSKEM PARLAMENTU GLASOVALI ZA UKINITEV PREMIKA URE?

Jaz sem bila komisarka. Parlament se le odziva na to, kar komisija pripravi. V komisiji smo anketo pripravili po ustaljenih procedurah. Velikokrat so nam očitali, da nismo naredili javnega posvetovanja za pripravo ankete.

7. ALI MISLITE, DA NAM SEZONSKO PREMIKANJE URE PRINAŠA KORIST?

Ves čas svojega mandata sem se zelo zadrževala, da nisem dajala izjav, ker ni korektno, da oseba, ki vodi celoten proces, kakor koli vpliva na volivce. Zato se bi v okviru intervjuja izognila temu vprašanju. Lahko pa povem, da moje telo ne mara sprememb in ga premikanje ure vsako leto zmoti.

8. MISLITE, DA NAM BO PRI RAZISKOVALNI NALOGI KORISTILO ŠE KAJ, KAR VESTE IN ŠE NISTE POVEDALI?

Opozorila bi na to, da se vedno več držav izven Evropske unije in na njenih zunanjih mejah odpoveduje sezonskemu premikanju ure. To so storile na primer Turčija, Maroko, Rusija ...

Glavna trditev zagovornikov ukinitve sezonskega premikanja ure je, da je to starinski ukrep, ki nikomur več ne služi. Včasih je bil glavni razlog sezonskega premikanja ure varčevanje z energijo. Danes glede na sodobne tehnologije in drugačen način življenja to ni več aktualno.

Hvala za priložnost, da to zelo pomembno temo za državljane EU lahko na tak način predstavim tudi tvojim vrstnikom in čestitke tebi in sošolki, da sta se lotili tako zahtevne teme.

6 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sva raziskovali vzrok premikanja ure dvakrat letno, vpliv na človeka in izkušnjo ljudi s sezonskim premikanjem ure. Iz člankov in literature sva spoznali ozadje sezonskega premikanja ure, na podlagi ankete pa sva izvedeli mnenje ljudi. Domnevali sva, da je ljudem glede sezonskega premikanja ure vseeno, a sva ugotovili, da je že na anketo EU, ki je evropske državljane spraševala o mnenju glede možnosti ukinitve, odgovorilo ogromno ljudi. To pomeni, da je to tema, ki ljudi zelo zanima.

Ugotovili sva, da literature na to temo skoraj ni. Spletni viri so velikokrat nezanesljivi. Lansko leto, ko je bila tema zelo aktualna, so se novice v medijih res veliko pojavljale. Vendar so bila to večinoma mnenja in ugotovitve raznih novinarjev. Najbolj sva se lahko oprli le na podatke Evropske unije.

Razlogov za ukinitve sezonskega premikanja ure je veliko, a vprašljiva se nama zdi smiselnost odločanja, kateri čas izbrati (poletni ali zimski), saj bi bilo moteče, če bi dve sosednji državi imeli različen čas. To bi povzročilo veliko težav v vsakdanjem življenju, na področju prometa, turizma in drugih gospodarskih dejavnostih.

V najini anketi sva ugotovili, da ima sicer večina ljudi raje poletni čas, kar sva tudi pričakovali, saj je poleti zunaj dlje časa svetlo. Večina bi sezonsko premikanje ure raje odpravila, nekaterim povzroča težave ob dnevih, ko se to zgodi. Večina anketiranih tudi pozna vzrok uveljavitve sezonskega premikanja ure.

Sezonsko premikanje ure naj bi ukinili že leta 2019, a se je kasneje izkazalo, da to ni izvedljivo. Tako so odločitev v Evropski uniji prestavili za dve leti, torej naj bi leta 2021 sezonsko premikanje ure le ukinili. Vsaka država naj bi se odločila, kateri čas bo uporabljala, kar bo verjetno zelo moteče, če bosta imeli dve sosednji državi različen čas. Države morajo Evropsko komisijo o svoji izbiri obvestiti do 1. aprila 2020. Slovenija bo skoraj zagotovo zaradi Zakona o računanju časa izbrala »zimski« standardni čas. Vsaj tako pravijo na Ministrstvu za infrastrukturo, ki v Sloveniji ureja to področje.

Nekatere države izven Evropske unije so že ukinile sezonsko premikanje ure (npr. Rusija), oz. ga nikoli niso imele (npr. Islandija). Kaj se bo zgodilo v Sloveniji in ostalih državah članicah Evropske unije drugo leto, bomo še videli. Zagotovo je, da za odločitev, kateri čas izbrati ob ukinitvi sezonskega premikanja, ne bodo spraševali nas državljanov, ampak se bomo ravnali po Zakonu o računanju časa.

Po najinem mnenju bi bilo najbolje, da Evropska komisija da dokončni predlog, ki naj velja za vse države članice.

7 PRILOGA: ANKETA

Sva Pia Filipič in Eva Jerin Cankar, učenki 8. b- razreda OŠ Riharda Jakopiča. Delava raziskovalno nalogo o premikanju ure. Lepo vas prosiva, da odgovorite na naslednja vprašanja. Označite svoj odgovor.

1. Izberite spol

- ženski - moški

2. Status

- učenec/dijak/študent - uslužbenec - upokojenec

3. Kakšna je vaša izkušnja s sezonskim premikanjem ure zadnjo nedeljo v marcu in oktobru?

- Zelo pozitivno. – Pozitivno. – Negativno. - Zelo negativno.

- Ne morem se odločiti.

4. Kako pomembno se vam zdi sezonsko premikanje ure? Ocenite od 1 (nepomembno) do 5 (zelo pomembno).

- 1. – 2. – 3. – 4. – 5.

5. Ste kdaj marca ali oktobra pozabili premakniti uro?

- Da. – Ne. - Ne vem.

6. Zakaj se je uvedlo sezonsko premikanje ure?

- Varčevanje z energijo. - Več svetlobe zvečer. - Varnost v prometu.

- Zdravje ljudi. - drugo: _____

7. Imate ob sezonskem premikanju ure kakšne težave?

- Nimam težav. – Imam. Napišite, katere: _____

8. Kaj je po vašem mnenju boljše?

- Odpraviti sezonsko premikanje ure. - Ohraniti sezonsko premikanje ure.

9. Kateri čas naj uporabljamo, če bi ukinili sezonsko premikanje ure?

- Poletni. - Zimski. - Vseeno mi je.

8 VIRI

TISKANI VIRI

- Hart-Davis, A. 2013. Knjiga o merjenju časa. Ljubljana, Tehniška Založba Slovenije.

SPLETNI VIRI

- prirejeno po: <https://www.tocnaura.si/zgodovina-ure-tocen-cas>, 14. 11. 2019, 11.57
- prirejeno po: <https://www.dnevnik.si/1042481307>, 22. 11. 2019, 18.00
- oddaja Dnevnik, RTV SLO, 29. 10. 2011
- <https://www.bipm.org/en/bipm-services/timescales/>, 3. 1. 2020, 19.03
- <https://www.siq.si/index.php?id=3105>, 3. 1. 2020, 19.09
- https://www.sinapsa.org/eSinapsa/clanki/172/premik_ure_iz_zimskega_na_poletni_cas, 4. 1. 2020, 18.11
- <https://www.tocnaura.si/prestavljanje-premik-ure>, 14. 11. 2019, 17.59
- https://www.sinapsa.org/eSinapsa/clanki/172/premik_ure_iz_zimskega_na_poletni_cas, 4. 1. 2020, 18.07
- <https://www.europarl.europa.eu/news/sl/press-room/20190321IPR32107/parlament-za-ukinitev-premikanja-ure-v-2021>, 4. 1. 2020, 18.07
- <https://greenwichmeantime.com/info/history/time-zones-history/>, 3. 1. 2020, 18.00
- <https://www.timeanddate.com/topics/time-zone> 4. 1. 2020, 18.00
- https://sl.wikipedia.org/wiki/%C4%8Casovni_pas, 21. 11. 2019, 19.38